

heterosexueel, de geslachtsgemeenschap tot een of enkelen beperken om allerlei redenen, die hier verder niet terzake zijn. Maar zijn *neiging* zal altijd aanwezig zijn, overal en ten allen tijde, evenals bij den heterosexueel.

5. „Men meene niet, dat de homosexueelen dien zwaren strijd voeren, omdat de menschen in deze „achterlijke” maatschappij homosexualiteit als iets minderwaardigs noemen. Zij strijden, omdat zij het toegeven aan hun driften terdege als iets onzedelijks aanvoelen.” Dat vele homosexueelen een zwaren strijd voeren, althans in den beginne, is maar al te waar. En als men dezen strijd ontleeft, blijkt het, dat de grondoorzaak steeds is de vrees, als iets verachtelijks te worden beschouwd, zooals in deze maatschappij over het algemeen met hen geschiedt. Geen enkele homosexueel heeft mij verteld, dat hij heeft gestreden, omdat het toegeven aan zijn driften als iets onzedelijks door hem wordt aangevoeld.

De wetgever heeft naast wetenschappelijke gronden nog andere, bijvoorbeeld maatschappelijke, ethische, religieuse, politieke voor het nemen van maatregelen. Tot nu toe werd de homosexualiteit beschouwd als een liefhebberij, een willekeurig gekozen gewoonte, die volgens de algemeene opvatting wel kan worden afgeleerd, zij het dan door een zweep achter de deur te zetten in den vorm van strafbepalingen. Langzamerhand is men tot het inzicht gekomen, dat de wetenschappelijke gronden moeten wegvallen. De medische wetenschap moet thans den wetgever zeggen, dat het met de homosexualiteit niet zoo eenvoudig gesteld is, als men vroeger heeft aangenomen; dat het geen gewoonte of liefhebberij is van personen, die blasé van de heterosexueele geslachtsgemeenschap zijn; maar dat de neiging tot homosexueele handelingen veel dieper zit en aangeboren is, waardoor de medisch wetenschappelijke grond voor de strafbepalingen komt te vervallen. Of de wetgever op *andere* gronden meenen moet, de homosexueelen te moeten straffen, of, zooals in 1730 in ons land op groote schaal door den brandstapel is geschied, uit te roeien, is een geheel andere quaestie, die buiten deze besprekingen valt.

Den Haag, 29 Augustus 1934.

J. SANDERS.

AGRANULOCYTOSE DOOR GENEESMIDDELEN.

Uit de discussie, welke zich na het verschijnen van ons artikel in het *Nedervl. Tijdschrift voor Geneeskunde* van 28 Juli j.l. heeft ontwikkeld, dat het verband tusschen het gebruik der geneesmiddelen (in het bijzonder pyrazolonderivaten) en het uitbreken der agranulocytose niet is betwijfeld, doch dat uitsluitend de te volgen gedragslijn omtrent het al of niet omschrijven van pyramidon in de toekomst, grond tot meeningsverschil bleek te geven.

Wij zelven nemen op het oogenblik het volgende standpunt in. Het aantal gevallen van waargenomen agranulocytose na pyramidon is tenslotte zeer gering, indien men bedenkt welk een enormen omvang het gebruik van dit middel heeft aangenomen. Een absolute tegenaanwijzing lijkt ons dan ook niet gerechtvaardigd. Wel hebben onze waarnemingen ons er toe gebracht, om als routine liever een onschuldiger antipyreticum voor te schrijven. Indien men er desalniettemin toe overgaat een patiënt pyramidon te laten gebruiken, mag een nauwkeurige contrôle van den algemeenen toestand, liefst ook van het leucocytenaantal, niet achterwege blijven. Zoo spoedig zich, tijdens een medicamenteuse behandeling (ook van anderen aard!) verschijnselen van een ernstige angina voordoen, behoort de mogelijkheid van een agranulocytose overwogen te worden en de medicatie te worden gestaakt, totdat bloedonderzoek is verricht. Wordt de hulp van een arts ingeroepen bij een keelaandoening van onduidelijken aard, dan dient het gebruik van pyramidon bevattende geneesmiddelen te worden vermeden, totdat agranulocytose met zekerheid is uitgesloten. Is het bijvoorbeeld tijdens een griep-epidemie, den arts niet mogelijk, zijn patiënten herhaaldelijk te controleeren, dan is het voorschrijven van pyramidon te ontraden. In niet minder dan drie van onze gevallen ontstond de agranulocytose tijdens de griep-epidemie, die in het voorjaar van 1934 in Amsterdam heerschte.

Een groot gevaar schuilt in het niet te controleeren gebruik van pyramidon door het publiek. Vaak wordt bovendien het middel ingenomen in den vorm van praeparaten, waarvan de naam niet zou doen vermoeden, dat zij pyramidon als bestanddeel bevatten. De officieele Amerikaansche Council for Pharmacy and Chemistry heeft in zijn jongste bespreking van de agranulocytose na pyramidon dan ook terecht bijzondere aandacht aan deze zijde van de queastie gewijd. (*J. A. M. A.* 102. (1934) 2184).

J. GROEN.

C. J. GELDERMAN.

Amsterdam, 4 September 1934.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

WEENEN. — Het „Allgemeine Krankenhaus”. Deze maand was het honderdvijftig jaren geleden, dat JOSEPH II het Algemeine Krankenhaus heeft opgericht, dat gedurende langen tijd de leerschool is geweest voor artsen uit alle beschaafde landen. Men hoopt in het aanstaande voorjaar een reünie van oud-leerlingen te houden. In de tegenwoordige omstandigheden is dit niet wel mogelijk. (*Lancet*, 11 Augustus).

ZUID-AFRIKA. — Het onderzoek van beschonkenen. Het *S. Afr. Tijdskr. vir Geneesk.* van 28 Juli vermeldt een methode van den Russischen arts RAPPAPORT: door een glazen buis moet men uitademen, gedurende 15 of 20 seconden, in een glas met een kleurloos reagens, dat, als men nuchter is, lichtrood wordt, maar grijs, als men iets gebruikt heeft. (Zie ook de rubriek Arts en Samenleving, bldz. 3998).

PARIJS. — Misbruik van barbituraten. Uit een werkje van C. FLANDIN, F. JOLY en J. BERNARD, te Parijs, blijkt, dat het aantal gevallen van vergiftiging met slaapmiddelen, vooral met barbituraten, in Frankrijk niet gering is, en in *The Brit. med. Journ.* van 7 Juli wordt door artsen te Rijssel op hetzelfde verschijnsel gewezen. Vooral sedert 1930 is dit in beteekenis toegenomen. In één der Parijsche ziekenhuizen werden in anderhalf jaar 62 zulke gevallen waargenomen. Het geheele aantal moet te Parijs jaarlijks duizenden bedragen. Deze geneesmiddelen krijgen meer en meer de voorkeur als middel tot zelfmoord onder zekere klassen. Het aantal vrouwen onder de vergiftigden is twee of driemaal zoo groot als dat der mannen. Luminal wordt tweemaal zoo vaak gebruikt als veronal. De schrijvers achten een streng toezicht op den verkoop der barbituraten noodig. Als tegengift bevelen zij vooral strychnine aan, in sterke giften. Ter opwekking van de ademhaling coramine en koolzuur (*Brit. med. Journ.*, 11 Augustus).

JAPAN. — Een radium-geschenk. De familie MITSUI heeft een millioenen (ongeveer f 220000) aan Japan geschonken, om daarvoor 5 gram radium te koopen uit den Belgischen Congo. Eén gram wordt ter beschikking gesteld van het natuurkundig instituut; de rest voor de behandeling van carcinoma. Japan bezat reeds 2 gram (*Scheiz. med. Wochenschrift*, 28 Augustus).

— **Vrouwelijke artsen.** Japan mag op het bezit van 3000 vrouwelijke artsen bogen, waarvan slechts 7 Igaku-Hakushi (doctor medicinae) zijn. Van de 45000 mannelijke artsen bezitten 6591 dezen titel. In het vorige jaar zijn 3143 personen tot arts bevorderd. Gaat het zoo voort, dan zal er over tien jaren één arts op de 500 inwoners zijn (*Münch. med. Wochenschrift*, 17 Augustus).

LONDEN. — Een kunstslop. Als toegang tot de negentiende tweejaarlijksche tentoonstelling van woningbouw te Londen, die den 12den September wordt geopend, is een nagemaakt slop gebouwd van afbraak van werkelijke krotten, die te Londen zijn opgeruimd. Voor menigen bezoeker, die het krot slechts van hooren zeggen kent, zal dit een openbaring zijn. (*Lancet*, 18 Augustus).

— **Proeven op levende dieren.** In 1933 zijn, volgens een verslag aan het Home Office, in Groot Brittannië 603240 proeven op levende dieren verricht